

تعلم الصبيان

مصنفه

حضرت خانی فی الزبانی بالله تعالیٰ المولانا عبدالمطلبی زریانی

بسم الله الرحمن الرحيم

ایک جمہ و شہنام ان ذات بہت کہ خالق جلہ شہادت و ہم ظاہر و باہر و محیط و غیر
محدود پاک است از شایعہ و صد و تفرق و ترکیب و بسیط و المحدث بر تعلیم این کلام
اوست پس ہم حامد و ہم محمود و دو سلام و در مجاہد صلی اللہ علیہ وسلم کہ صاحب مقام
محمود است خود احمد و حامد محمود بر آن اصحاب پیران او کہ منظر دایت و شفاعت می اندازند
ایوم ابو عود اما بعد یگوید بلا عبید اللہ لانا کہ چون کہ سود و نجات غریزان بسم الله الرحمن
ایحیاء اللہ لک و سایر مستفیدین من ہذا الکتاب مع العلم و المعرفة و المحبة و التقوی لا ینال
من ابتداء التکلم و ادراک اللسان استفسار حقایق شایعہ و کہ شایعہ است ہم خالق و صفات
خالق می پرسید کہ خالق شایعہ کیست بکہ ام صفات موصوفہ است لاجرم این چند سطویہ در
حقایق شایعہ بحث جمال بیان بعض صفات خالق فی الجلال منظر این لفظہ می آید

نقطة الله تعالى وسائر الاطفال من المسلمين امين ثم اين رساله تعليم بصبيان نمود
شد بلكه علم بجهان اشیاء را می نمود و است به فهم کامل و جد و جهد ریاضات بسیار و
خدمت علم را بانی و ذکر کثیر متون حتی النفس الاخره و یکبار تحصیل اینها متغیر بود
اولیا کامل نجای الهی را تا جا کرده اند که خلصنا عن الاشتغال بالملک و البرکات
الانیة و کما هی و خیر و ان اند و ما یکما با وجود تجرد از علایق جسمانی که لا علم لنا
الا ما علمتنا گوید و آنحضرت را با وجود آنکه مخزن علوم معارف است صلی الله علیه و سلم
خطا و قل بئس ما علمنا و اردا پس عوامی کمال و علم بجهان اشیاء را دعا بار و است
و اما ذکر خالق تعالی و صفات او پس کورست بسبیل جمال و صفة ایمان که مشهور است آنچه معلوم
است آن از تعالی بیان او است که خالق عالم را را ما چار از وجود و موجوداتی پیش ازین
از همه مخلوقات بعد از همه مخلوقات ازل ابد که بدایه و بنیایه ملاویر اظهار می که او را مویته و او را
عجز و حیرت مانع نیست یعنی که بگفته اسرار اسرار خلق را جلالت نیست زوال و قنایت
مثل ضد و شریک را و احمی است یعنی زنده است بی اسطر روح و چیزی دیگر و او تعالی
نمی میرد باز زندگی چگونه باشد از فیض حمت او عالم است که علم او محیط بر خیر ماکه را از

دل که پوشیده باشند و علم حاصل است مراد را بی تحصیل کسب بلکه علوم جمیع مخلوقات
قطره از بحر علم او اراده کننده که همه را در عالم رقی از کتاب شیشه او است میکند
میخواهد تا در که قدرت او محیط است بر جمیع کائنات نیست از قدرت او چیزی سمیع که انواع
و صفات خطا پیش از ظهور ظاهر و بروز صفت مسخوش شنوایی است بی گوش تا آنکه او را
که مهابه و بطون جلال اند و مهابه و قهر سحر و خطا طاعت او را مانع از شنوایی نیست بصیر
که حرکت و چرخ و حرکت اشیاء را بطور نیایی است بی چشم گویند است بی زبان که با و امر و
او جمله مخلوقات مطوق اند خالق که جمله عالم از آسمان زمین و عرش و کرسی و جن و نار و فیهما
و غیره از عدم بوجود آورده است لطیفه که در جسم جوهر معروض و مقدر و کیف و مقدار و معدود
و محدود و ممکن نیست از صفات مخلوقات پاک است و نوره از برین مکان برین فرزند و پدر مادر
حلول است استقرار و قرب بعد تغیر و زوال و تحول و تقال و جهل و عجز و غفله و ضعف و شک و
بسیان و سهو و غلط و کوری و کنگی و لنگی و ظلم و کذب و تحاجی و جمیع صفات نقصان و تمام
مقدور و درین شأن خفتن و خوار گشتن و چون و چندی و پستی و کمی و طمان و غرض و غرور
نسبت رفعت او پیش از این است که تحت اثری با وجود جلال و رفعت باینده و یک تر است از

او بدین خاطر و بر حق از عیان بیدار نیایی و گوش از شنوایی و زبان از گویایی
 و تقریبی که نزد اوقات و صفات است تقریبی که با و نام میسر انعام مکرر و مادری و اوست
 و موصوف است بصفات کبر و کمال و عظمت و جلال بود خواهد بود تغییر و تقابل
 نشود در انوار صفات خود اشراق انوار صفات او متصور نیست مگر بصیرت تجلی ذات
 و رب او نتوان رسید مگر بحسب و شناس کمال و توان شد مگر بحسبیت و جمال تجلی ذات
 او شایسته توان کرد و بخیر او و اگر خواهد حق تعالی را شناسی ذات متعین خود را ندان و اگر
 نخواهد بدین آسمان ملائکه مقیمین از تجلی یا معراج و فرشتگان و هر چه از انواع عبدات و مخلوقات
 و برنج و محط و خوف اندوه مشقت و خوار و منور و گرفتاری که در عالم میروند همه آثار عدل
 انحضرت است هر چه از اصناف رحمت و انانی و فراخی و کثرت و شادی و فرحت و امن و عباد
 و عیش و کثرت که بر خلق میگذرد همه تنبلیج فضل اوست هر چه هست بود و خواهد بود از اندک
 و بسیار و نهان آشکارا و کفر و ایمان و عطا و حرمان و سود و زیان و نقصان و محنت
 و شفقت و عطا و معصیت بود و حیاء و دولت و محبت همه بقضای او است و هیچ چیز
 از حکم و مشیت او برین نیست و هیچ حجتی که در و سر چه خواهد کرد و باشد و میسر کتابی که

باینجا علیه السلام فرموده است همه حق است و کلام او است و کلام او صفت است و قدیم کلام
 او بصفت و حرف نیست و اینکه بصفت و حرف است و لالت میکند بر کلام قدیم اما حادث است
 و باعتبار آنکه کلام لفظی حادث است و لالت میکند بر کلام ازلی قدیم کلام لفظی را کلام الله گفته
 می شود و کتابها مثل یکصد چیست است قبل که یکصد چهارده است که هم بر شست اینها
 منزل شده چهار اینها بزرگ است یکی تو بریدی موسی علیه السلام و اینجین عیسی علیه السلام
 و زبور بر او و علیه السلام و فغان بر محمد رسول الله علیه و آله و سلم و ده صحیفه آدم
 علیه السلام و پنجاه بر فرزند او شیت علیه السلام و بی برادرش علیه السلام و ده ثابت بر
 ابراهیم علیه السلام پس چیست که گفته شود که ایمان آوردیم بحجج کتب الهی و در خصوص
 ما در بیان آورده شود این عالم را منزه عالم که بقا و گذرگاه طالبان دلت تقا گردانیده است
 درین منزلت تقدیر فرموده تا از منزل گاه دنیا که مکان مہلت و اوان فرصت است و فرخ
 آخرت است را در راه سعادت ابدی بفرارند و بی زرا و بدو رقه قصد بادیه آخرت نکنند و هر چه بر
 اینها علیه السلام بخلق فرموده است از تعیین آجال از اراق عذاب قبر و ریختن خاکی
 در حاکمیت و در کات و فرج و شفاعت اینها را و اینها را و علمادین و متوکلین صالحین

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱